

Proiectul Elveției de Apă și Sanitație ApaSan

Aprovizionarea populației cu apă potabilă și sisteme de sanitație este una din cele mai mari provocări ale Republicii Moldova. În special populația de la sate are nevoie de sisteme îmbunătățite de aprovizionare cu apă potabilă și sanitație. Acest lucru este justificat de faptul că majoritatea populației din mediul rural consuma apa din fântânile de mină, iar în ceea ce privește sanitația se utilizează latrinele simple.

Elveția susține Guvernul Republicii Moldova și populația din mediul rural în domeniul îmbunătățirii serviciilor de aprovizionare cu apă și sanitație și creșterea calității vieții.

Agenția Elvețiană de Dezvoltare și Cooperare (SDC) a finanțat implementarea proiectelor de aprovizionare cu apă și sanitație din 2001. În prezenta SDC susține domeniul dat prin intermediul Proiectului Elveției de Apă și Sanitație în Moldova (ApaSan). Proiectul este finanțat de SDC, cofinanțat de Agenția Austriacă de Dezvoltare (ADA) și implementat de filiala din Moldova a fundației Skat.

Proiectul ApaSan colaborează cu localitățile și administrația publică interesate să investească în sistemele de aprovizionare cu apă și sanitație. Contribuția ApaSan presupune suport financiar dar și consolidare de capacități și asistență în vederea constituirii instituției ce prestează serviciul de aprovizionare cu apă și întreține sistemul. Pe parcursul a peste 10 ani de activitate SDC, inclusiv prin intermediul ApaSan a elaborat modele de implementare a proiectelor de infrastructură punând accent deosebit pe durabilitatea și buna administrare a sistemelor descentralizate de aprovizionare cu apă potabilă și sanitație.

Scopul Proiectului ApaSan este să pună la dispoziția actorilor din sector vasta experiență și să susțină implementarea acestor modele la scară largă. În vederea creării condițiilor propice de implementare a acestor modele ApaSan documentează și diseminează experiența sa, consolidează capacitățile de implementare a partenerilor și colaborează cu structurile naționale în vederea depășirii provocărilor de ordin legal, politic și normativ.

Realizări și activități curente

Pe parcursul a 10 ani au fost construite 24 de sisteme de aprovizionare cu apă pentru aprox. 36.000 locuitori. Aceste sisteme sunt administrate cu succes și întreținute de către comunități prin intermediul Asociațiilor Consumatorilor de Apă (ACA).

Pe lângă astea, 25 școli beneficiază de facilități sanitare prietenoase mediului și confortabile. În 2014 sunt în proces de implementare 6 sisteme de aprovizionare cu apă de care vor beneficia circa 14.000 locuitori și 26 de blocuri sanitare de tip Ecosan destinate instituțiilor școlare din raioanele Cahul, Leova, Sângerei, Telenești, Șoldănești și Rezina.

Una din realizările ApaSan este faptul că instituțiile de proiectare, companiile de construcție și ONG-urile partenere dețin capacitățile necesare pentru implementarea proiectelor descentralizate de aprovizionare cu apă și sanitație. Aceste modele descentralizate sunt recunoscute de autoritățile guvernamentale drept soluții viabile pentru satele din Moldova, iar cadrul legal și normativ este revăzut și îmbunătățit pentru a permite și facilita implementarea acestor modele.

Aprovizionarea cu apă potabilă

Abordarea ApaSan privind aprovizionarea cu apă potabilă se bazează pe captarea apei din izvoarele aflate în apropierea localităților. De cele mai multe ori sursele de apă identificate sunt în conformitate cu standardele de calitate astfel nefiind necesară tratarea apei. Neimplicarea unui sistem sofisticat de tratare a apei permite operarea sistemului cu costuri reduse, comunitatea fiind aptă să întrețină sistemul pe termen lung fără investiții majore de ordin financiar și tehnic. Comunitatea constituie Asociația Consumatorilor de Apă (ACA), instituție ce preia întreținerea sistemului. Toți consumatorii de apă sunt membri ai ACA și decid numirea personalului responsabil de prestarea serviciului de aprovizionare cu apă. Membrii ACA contribuie financiar la implementarea proiectului, ulterior achitând apa consumată conform tarifului. În mod normal, veniturile obținute permit acoperirea costurilor de operare și întreținere a sistemului.

ApaSan lucrează asupra captării apei și din alte surse (apa de suprafață și fântânile arteziene) astfel încât modelul să fie viabil și pentru localitățile ce nu au acces la resurse de apă potabilă.

Toaletele Ecosan

În domeniul sanitației pentru instituțiile școlare și gospodăriile individuale abordarea ApaSan are la bază experiența pozitivă a toaletelor Ecosan. Toaletele Ecosan nu necesită conectarea la apă pentru spălarea reziduurilor, iar în cazul bunei întrețineri sunt facilități igienice ce nu emană miros neplăcut. Posibilitatea anexării acestor facilități sanitare de clădirea instituției oferă un grad înalt de confort, comparativ cu toaletele amplasate în exterior. Toaletele Ecosan permit colectarea separată a urinei și maselor fecale, care după o perioadă de retenție pot fi utilizate în calitate de fertilizanți în agricultură. Toaletele Ecosan pentru instituțiile administrative și școlare sunt construite cu suportul financiar al administrației publice locale și sunt ulterior administrate de structurile beneficiare. În gospodării toaletele Ecosan sunt construite de proprietari cu suportul tehnic și subvenționarea unor costuri din partea ApaSan.

Zonele Umede Construite

ApaSan a construit sisteme de tratare a apelor uzate în mediul rural, destinate utilizării de către instituții sociale și comunități, având la bază tehnologia zonelor umede construite. Aceste zone umede sunt de fapt niște filtre de pietriș pe care se plantează stuf și care tratează apa uzată prin intermediul unui proces combinat, mecanic și biologic. Zonele umede oferă un proces de tratare ce întrunește normele stricte de deversare, nefiind foarte costisitoare în exploatare, mai ales în situațiile când sunt construite fără stație de pompare.

Planurile Generale de Aprovizionare cu Apă și Sanitație

ApaSan încurajează și susține administrația publică de nivel raional să elaboreze Planuri Generale de Aprovizionare cu Apă și Sanitație (PGAAS). PGAAS cuprinde o serie de evaluări ale aspectelor geografice, hidrogeologice și demografice la nivel de raion, estimarea investițiilor necesare pentru îmbunătățirea infrastructurii de aprovizionare cu apă și sanitație și analiza diferitor soluții tehnice. PGAAS are menirea să faciliteze procesul de planificare și să ofere un spectru de priorități pentru investițiile în sector.

ApaSan susține direct o serie de raioane în elaborarea PGAAS și în colaborare cu instituțiile de nivel național întocmesc ghidul de elaborare a PGAAS.

